

■■■■■■■■ Rättvis
■■■■■■■■ skatteprocess

Remissyttrande

Remiss av *F-skattesystemet – en översyn* (SOU 2019:31)

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Katrín Fahlgrén
Fi2019/02211/S3

Rättvis skatteprocess har getts möjlighet att lämna yttrande om remissen av betänkandet SOU 2019:31, *F-skattesystemet – en översyn*. Vi vill lämna följande synpunkter på remissunderlaget.

Generella synpunkter

Ett godkännande för F-skatt är en ytterst viktig faktor för näringsidkare. F-skattgodkännandet är ett verktyg för att utveckla ens företag, och allt fler näringsidkare har erhållit F-skattgodkännande sedan systemet infördes 1993. F-skattesystemets utformning, konstaterade professorerna Christer Silfverberg och Roger Persson Österman i en utredning 2010 om F-skattsedelns rättsverkningar, bör ses ”mot bakgrund av de brister och den rättsosäkerhet som rådde när F-skattereformen övervägdes. Målsättningen när det nya systemet utformades var att det skulle bli klart, enkelt och förutsebart.”¹

Förutsebarheten är ett kärnvärde för rättssäkerhet. En näringsidkare behöver kunna lita på att F-skattgodkännandet inte återkallas eller bortses från av oförutsebara skäl. Utifrån detta perspektiv är vissa förslag i det remitterade betänkandet problematiska.

Utredningsdirektiven utgår i hög utsträckning från ett behov av att stävja missbruk. Vi vill framhålla att i den mån systemet skulle missbrukas av ett fåtal illojala eller brottsliga näringsidkare, har detta reglerats i praxis.

Specifika synpunkter

Tidsbegränsat godkännande

Utredningen föreslår att ett godkännande för F-skatt ska tidsbegränsas när den sökande ännu inte bedriver, men har för avsikt att bedriva näringsverksamhet (avsnitt 8.3.1). Förslaget innehåller ett flertal osäkerhetsfaktorer. Bland annat

¹ Silfverberg och Persson Österman, *F-skattsedelns rättsverkningar*, Svenskt Näringsliv, 2010, s. 1

specificeras inte vilka omständigheter som ska leda till förlängning, vilka underlag som Skatteverket ska basera sin bedömning på, eller hur faktorer ska bedömas som aktualiserats efter att slutlig skatt för föregående beskattningsår beslutats. Skatteverket påpekar självt att det för den enskilde är det svårt att förutse när beslutet om slutlig skatt kommer att fattas och därmed när dennes godkännande för F-skatt kan komma att upphöra – samt därför också när en ny ansökan om F-skatt bör skickas in för att ansökan ska hinna beslutas innan förfallodagen.

Uppgiftsskyldighet och föreläggandemöjlighet

Utredningen föreslår en relativt vidsträckt möjlighet för Skatteverket att begära in uppgifter för att kontrollera att förutsättningarna för F-skattgodkännande alltjämt föreligger. Om föreläggandet inte följs ska F-skattgodkännandet kunna återkallas. Det är ett långtgående ingrepp, och tveksamt ur rättssäkerhetssynpunkt att vidta om F-skatteinnehavaren inte har yttrat sig. Andra åtgärder från myndighetshåll bör rimligen vidtas innan skäl föreligger att återkalla F-skattgodkännandet.

Utvidgad prövning

En utvidgad prövning, till personer som ”utövar ett bestämmande inflytande” i bolaget (genom sin ägarandel), riskerar – som påpekas i det särskilda yttrandet från experterna Ondrasek Olofsson och Krassén – att leda till en form av strikt ansvar för majoritetsägare i fåmansföretag. Det är inte ovanligt att någon annan än majoritetsaktieägaren är ansvarig för det dagliga arbetet i företaget. Att i prövningen också innefatta missförhållanden i en delägars tidigare bolag, med avgränsningen att enbart missförhållanden hänförliga till delägaren i fråga ska väga in, innebär svåra och potentiellt rättsosäkra bedömningar av ansvar och kausalitet i tidigare bolagsengagemang. Begreppet ”hänförliga” blir en fråga för tolkning med potentiellt väldigt brett – och därmed oförutsebart – tillämpningsområde.

Här bör beaktas hur domstolarna tillämpar reglerna om företrädaransvar. Om person A påförts betalningsansvar för skatteskulder i bolag 1 utifrån reglerna om företrädaransvar, trots att försummelsorna orsakades av en annan företrädare (se exv. Högsta Förvaltningsdomstolens dom i mål 5695-18), kan det innebära att bolag 2 där A senare blir delägare inte kan godkännas för F-skatt?

Ej återbetalning av felaktigt utbetalade RUT/ROT-belopp

Som Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet påpekar, är sanktionen med återkallande av F-skattgodkännande i detta alltför långtgående – närmast en straffpåföljd. Särskilt problematiskt ur rättssäkerhetssynpunkt är detta förslag då omständigheter hänförliga till t.ex. kundens uteblivna betalning kan vara bakomliggande.

Solidaransvar

Utredningen föreslår, något svävande, att reglerna om solidariskt ansvar för betalning av skatt och avgifter enligt SFL 10:14 bör ”ses över i särskild ordning”, och att det är ”nödvändigt med vissa ingrepp i godkännandets rättsverkan genom att reglerna om solidaransvar moderniseras så att de på ett effektivt sätt kan användas för att förhindra den organiserade handeln med svart arbetskraft”. Detta synes ägnat att öka rättsosäkerheten; systemet bör tvärtom sträva efter att F-skattgodkännandet ska vara långsiktigt och tydligt för den näringsidkare som fått godkännandet.